

– ПРОЛОГ –

ΣΑΜΕΝИЕТО ХВИДОРЕ, КОПЕНХАГЕН

октомври 1927 година

Звънецът на старицата отекна в цялата кухня. Аника и момичетата започнаха да се надвигват, за да заглушат звука. Искаше ѝ се да изслуша най-новата клюка на спокойствие.

Смехът скоро отстъпи място на едва сдържан кикот, но и той бързо замря. Кръглоликият помощник главен готвач я загледа с лукава усмивка, като че ли я чакаше всеки момент да сбърка някъде. Аника натъпка ново парче херинга в устата си и мазната кожа на рибата се плъзна по езика ѝ. Но ледените погледи наоколо бързо я накараха да дойде на себе си. Ако се окажеше некадърна за работата си, щеше да бъде изхвърлена без заплащане. Някой друг щеше да наследи неизбежното задължение да угажда на всеки каприз на Мария Фьодоровна Романова. Аника попи устни с ленена кърпа и се извини.

Горе завари господарката настанена както винаги в любимия си фотьойл. Въпреки острия есенен хлад императрицата майка в изгнание бе заповядала да преместят фотьойла ѝ от слънчевото петно в един по-незабележим ъгъл на стаята. Нещо подсказваше на Аника, че Мария просто не желаше младият ѝ посетител да брои бръчките ѝ под вехнештата светлина на краткия ден.

В момента гостът бе застанал до потъмнелия от годините сребърен самовар и натискаше чучура във формата на вълча глава, за да налее втора чаша чай на старицата.

– Николай и Александра поощряваха внучките ви да се занимават със спорт, нали така? – говореше безупречен датски, въпреки че силният му германски акцент удряше всяка

съгласна като ковашки чук. – Доколкото разбрах, дори в края, когато царското семейство е било откарано в плен в Сибир...

Когато зърна Аника на прага на вратата, спря за миг да налива чай и се усмихна сковано.

– Ето те и теб! – тросна се Мария Фьодоровна. – Защо се забави толкова? – загърна се плътно с проскубаната си хермелинова кожа и махна небрежно с два пръста. – Изпрати хер Краузе. Аудиенцията му при мен свърши отдавна.

Аника побърза да направи традиционния си лек реверанс, който доставяше удоволствие на господарката ѝ, но същевременно спасяваше прасците ѝ от непоносима болка. Германският гост я погледна смръщено, а Аника му отговори с вдигане на рамене. Въпреки иначе красивите му черти, тя не намираще нищо привлекателно в този мрачен млад човек.

Хер Краузе насочи отново съкрушителната тежест на вниманието си към Мария и изрече:

– Ваше величество, не мога да ви оставя така. Все още не сте ми доразказали за ваканциите на вашето семейство в Прибалтика, преди да започнат неприятностите.

Под дебелия пласт пудра изражението на вдовствашата императрица омекна. Тя плъзна нежно ръка по позлатените ръбове на кожения албум в скута си. Погледът ѝ се насочи към избелялата снимка на четирите ѝ внучки, подредени една до друга по височина, стиснали весело ръце. Момичетата бяха облечени в еднакви бели памучни роклички и носеха огромни слънчеви шапки с дълги панделки. Главите им бяха наклонени кокетно настрани, флиртуващи с фотообектива, в блажено неведение за ужасите, които им предстоят.

– Николай и Александра изключително много обичат тенис – започна Мария и протегна ръка към крехката порцеланова чашка, поставена под самовара. Хер Краузе натисна още веднъж чучура. От чая се понесе свеж аромат на карамфил и канела. – Научиха и по-големите момичета да играят, но съжаляват за слабия сервис на великата херцогиня Татяна.

– Доколкото разбирам, синът ви – император Николай, е бил запален атлет – отбеляза хер Краузе. – И че дори през последните си дни е търсел утеха в ежедневните си разходки и гимнастиката.

Мария издърпа внезапно чашата си с чай и врялата вода от чучура заля ръката на госта. Той изрева и се хвърли назад в близкия стол. Аника буквално се изуми от бързата реакция на господарката си, особено предвид възрастта ѝ. От друга страна, императрицата майка винаги отвърщаше на реалността с мръсни удари, като мечка, която е била извадена насила от зимния си сън.

– Изпрати го до вратата – изрече през стиснати зъби старицата.

Хер Краузе грабна ленена кърпа от шкафа с порцелан и притисна с нея ръката си. Нежният му гръб се сля с избелялата тапицерия на стола за гости, докато накрая и самият той сякаш стана незабележим.

– Не разбирам... – промърмори.

– Царят все още не е стигнал до последните си дни – извиси дрезгав глас императрицата. Тънките сини вени на врата ѝ изпъкнаха под изсъхналата като пергамент кожа. Аника премести тежестта си върху другия си крак и се подготви да чака мълчаливо още поне четвърт час, докато Мария Фьодоровна се впуска в поредния объркан разказ за това как царят и неговото семейство може би са избягали от наказателния взвод на болшевиките и сега се крият или в Париж, или в Сан Франциско, или в пустошта на Сибир. Аника бе чувала стотици подобни сценарии, всеки от които по-налудничав от предишния.

Тази вечер обаче Мария Фьодоровна само потупа навития си бретон, вдигнат високо на главата ѝ, и отсече:

– Ние ще спасим Ники, Алекс и децата! Ще намерим изгубената ми внучка! – после гласът ѝ падна с цяла октава и тя допълни: – Тогава Алекс ще ми прости.

Хер Краузе протегна ръка към старицата. Тя го дари с изпепеляващ поглед и той побърза да отдръпне ръката си. Вместо това попита:

– За какво да ви прости?

Мария сви устни и се приведе към перваза на прозореца. Повдигна копринените завеси и се загледа в ситния чакъл на плажа пред къщата. Скръбният търсец поглед на старицата отново напомни на Аника за деликатното състояние на ума ѝ и за жестокия обрат на живота ѝ. Имението Хвидоре принадлежеше на Мария, но от Руската революция насам тя живееше

тук само по благоволенieto на племенника си – датският крал Кристиан.

– Уморена сте. Заседях се твърде дълго – промърмори хер Краузе, хвърли подгизналата кърпа обратно на шкафа, изправи се на крака и се насочи към вратата. После внезапно се закова на място, поставил костеливите си пръсти върху бравата.

– Не губете надежда, ваше величество! Бъдете все така твърда и истинска! – подви леко десния си крак и постави ръка върху сърцето си. Изгорената му с вряла вода кожа се бе надигнала и зачервила като червено цвекло. – Ние ще върнем трона на семейството ви! Обещавам ви! – след това се поклони ниско по посока на Мария Фьодоровна и последва Аника към коридора.

Повечето посетители на лятното имение Хвидоре не се съдържах да погледнат към купола на тавана, към статуите, подредени покрай стените, или към сребристите гребени на вълните на Балтийско море, които се виждаха от високите прозорци. Този разкош изглеждаше не на място в иначе съвсем скромната резиденция – точно като кожите и перлите, които Мария носеше с обикновената си домашна рокля и простите черни обувки. Но погледът на хер Краузе не се отклони нито за миг от пътя пред краката му. Извади кърпичка от джоба на сакото си и я уви около подутата си ръка. По едно време промърмори:

– Императрицата майка наистина ли не разбира какво се е случило с царското семейство?

– Горката жена изгуби всичките си близки в Руската революция – отговори Аника, плъзгайки пръсти по парапета от ковано желязо, докато водеше госта по централното стълбище. – Но отказва да говори за тях в минало време и не търпи никой, който го прави.

Хер Краузе примигна притеснено и попита:

– Дали тогава да не се върна, за да се извиня?

– Съмнявам се да има някакъв смисъл. Доколкото я познавам, за днес тя изгуби напълно връзката си със света.

Гостът я погледна за момент и попита:

– А случайно да сте наясно с онова, което каза за някаква изгубена внучка?

Аника едва сдържа потреперването си. Тази тема не я интересуваше. От друга страна, след като изпратеше хер Краузе, трябваше да прекара цялата си вечер в стаята на Мария с игла и цветна прежда, бродирайки цветя върху кърпите за чинии, докато старата жена нареждаше за старата си страна и стария си живот.

– Да, и други път е споменавала за някаква изгубена внучка. Според някои от момичетата тук тя говори за Анна Андерсън.

Хер Краузе се изсмя. На Аника този звук изобщо не ѝ хареса.

– Онази лунатичка, която твърди, че е великата херцогиня Анастасия? – извика той.

– Никой не може да каже със сигурност. Никой не смее да напомня на императрицата майка какво се е случило. И какъв смисъл има? Истината и без това е твърде кошмарна.

Изричайки тези думи, Аника си представи семейство Романови в онази последна своя нощ, скупчени един до друг в избата на сибирската къща, където бяха затворени. Вече знаеше тази история твърде добре. Сякаш чуваше писъците на момичетата, залпа на пушките и смразяващия звук от плът, разкъсвана от острието на байонет. Понякога имаше чувството, че и тя самата е присъствала в онази подземна стая, видяла е края на царското семейство.

– Освен това императрицата майка моментално отхвърли молбата на Анна Андерсън – допълни тя, ускорявайки крачка. – Нарече я глупава измамница, алчна за пари. Е, императрицата, разбира се, е осемдесетгодишна. И вече не може да различи живите от мъртвите горкичката – Аника спря точно пред вратата на къщата и отвори големия гардероб във фойето. Повдигна се на пръсти и се пресегна към палтото и меката черна шапка на хер Краузе, за да ги свали от закачалките им. – Ако бях на ваше място, не бих обръщала внимание на брътвежите ѝ за изгубената внучка.

Хер Краузе сграбчи ръката ѝ. Аника се опита да се отскубне, но той не я пускаше.

– Какво говори за това? Какво сте чули?

Леденосините му очи се впиха в Аника, напомняйки ѝ за румънския хипнотизатор, който понякога през лятото изнася-

ше представления в градините Тиволи. Вече ѝ стана ясно защо Мария Фьодоровна бе допуснала този млад човек в покоите си, след като бе отказала на толкова много преди него.

– В късните следобеди, когато съзнанието ѝ е най-блуждаещо, я чувам да вика: „Алекс, прости ми! Ще я опазим! Ще защитим петата ти дъщеря!“.

– Нещо не разбирам! – изсъска хер Краузе и пръстите му се впиха дълбоко в плътта на Аника. – Цар Николай и императрица Александра имаха само четири дъщери и един син!

– Очевидно става въпрос за поредната заблуда на болното съзнание на императрицата.

– Сигурно. Е, тя безсъмнено е много болна – изсумтя хер Краузе, пусна ръката на Аника и ѝ позволи да извади палтото и шапката му. – Може би ще имам възможността да поговоря още веднъж с императрицата майка Мария Фьодоровна някоя сутрин, когато умът ѝ е доста по-бистър.

Цяла сутрин свобода от брътвежите на старицата? Аника се усмихна на себе си и отвърна:

– Бих могла да ѝ кажа, че са ви заблудили относно съдбата на царя и неговото семейство. Тогава би могла да се съгласи отново да ви приеме.

Хер Краузе се приведе, пое ръката ѝ и я целуна галантно с изненадващо меки устни.

– За мен ще бъде чест! – промърмори.

Аника отвори вратата на къщата и леденият морски въздух бързо нахлу. Но хер Краузе сложи небрежно шапката на главата си, уви се плътно с палтото си и заслиза по стъпалата, вземайки по две наведнъж. Обърна се за последен път и я поздрави учтиво с повдигане на шапка. Този изблик на енергия от негова страна ѝ се стори твърде странен, особено като се има предвид, че бе прекарал по-голямата част от следобедата във фантастичния свят на Мария Романова. От друга страна, господарката ѝ често ѝ бе говорила за чудатостите на немската раса. Може би старицата щеше да се окаже доста по-проницателна, отколкото изглеждаше.